

Prinsjesdag 2018 – van plannen naar het echt werkbaar maken in publieke organisaties (Energietransitie)

Het stof is opgetrokken, de troon mag opgeborgen, de Glazen Koets kan weer de stalling in, [de bijzondere outfits](#) en de hoeden van de politici mogen in de kast. Het ceremoniële gedeelte en het rekenwerk rond Prinsjesdag 2018 zit erop. Het is tijd om aan de slag te gaan om de plannen uit de Miljoenennota werkbaar te krijgen in de praktijk. Vanuit onze eigen ambitie om met opdrachtgevers uit verschillende publieke organisaties beter te presteren in maatschappelijke vraagstukken volgen we Prinsjesdag jaarlijks met veel interesse. Onze collega Bertram van der Wal keek bijvoorbeeld met buitengewone belangstelling naar de plannen in relatie tot de [Energietransitie](#) en het klimaat.

Er is meer aandacht en er komt meer geld beschikbaar voor duurzamere energie. Daar zie ik positieve reacties op onder de mensen die dit hoog op de agenda hebben staan. Tegelijkertijd hoor ik ook een steeds groter wordende roep om duidelijkheid: wie gaat in de [Energietransitie](#) nu precies wat doen en wie gaat wat betalen? Dat maakt Energietransitie niet zozeer een technologisch vraagstuk maar ook juist een sociologisch en economisch vraagstuk. Extra geld en aandacht helpt weliswaar maar er is dus ook behoefte aan duidelijkheid. Die duidelijkheid verschaft het huidige Klimaatakkoord in concept nog niet. Dat laat in deze fase veel ruimte voor discussie en invulling. Op zich is dat volgens mij geen slechte zaak als we hierover maar met elkaar in gesprek blijven. Toch is dat ook waarom veel bedrijven, steden en gemeenten een afwachtende houding aannemen rond de Energietransitie. Het helpt als straks het definitieve Klimaatakkoord meer helderheid geeft. Ook de Regionale Energiestrategieën (RES) gaan in de loop van 2019 meer aanknopingspunten bieden, verwacht men. Nu alles in de kern nog zo onzeker is, is het de kunst om te handelen met wat je al wél weet.

Toenemende urgentie

Wat we wel zeker weten, is bijvoorbeeld dat de urgentie van de [Energietransitie](#) alleen maar toeneemt. Wie dat beseft, ziet de opgave concreet voor zich en is zich er ook telkens van bewust. Dit helpt al om tot echte verandering te komen. Omdat we ons figuurlijk op nieuw, onbetreden gebied(en) begeven, zijn normen en waarden op het gebied van onze omgang met energie nog in ontwikkeling. Ik vind het mooi dat de Koning in de Troonrede aangeeft dat we toekomstige generaties niet mogen opzadelen met een milieuschuld. Zo plaatst hij de opgave van de Energietransitie in een economisch frame. Veel mensen zijn gevoelig voor dat frame en het geeft het ook een voorstelbaar, gezamenlijk kader. Dat biedt houvast bij grote veranderingen: we weten dat er kansen komen die we (nog) niet kennen.

‘Wicked problems’ en ‘unusual suspects’

Prinsjesdag 2018 – van plannen naar het echt werkbaar maken in publieke organisaties (Energietransitie)

Hoe organiseren we ons daarop met elkaar? Een vraagstuk als de [Energietransitie](#) is heel complex, echt een 'wicked problem'. Dit vraagt om wendbaarheid in organiseren, slimme (lokale) coalities, begrip voor elkaars perspectieven, waarden en visie op belangrijke risico's en beschermende factoren voor de langere termijn. Dit is een gesprek waar je ook de 'unusual suspects' bij wilt hebben. Het is ingewikkeld, iedere transitie gaat gepaard met pijn en chaos. Ook nu zullen we daar doorheen moeten. Leiderschap is nodig en het maken van (soms pijnlijke maar scherpe) echte keuzes. Lef is de komende jaren gevraagd. Een grote systeemwijziging vraagt om nieuwe wortels en stokken. Die komen er, daar ben ik van overtuigd. Laatst hoorde ik iemand met het idee om een belasting te heffen op toegevoegde koolstof. Een slim plan dat er wellicht niet zal komen op de korte termijn, maar wel laat zien dat we met elkaar in staat zijn om nieuwe werkelijkheden te bedenken. Dat sterkt mij in de overtuiging om mij samen met collega's en opdrachtgevers in te zetten om de Energietransitie werkbaar te maken in de (weerbarstige) praktijk.

Doorpraten

Met ons vooruitkijken? Eens doorpraten over opvallende, interessante en relevante zaken uit de Miljoenennota en de Troonrede en hoe die raken aan onze dagelijkse praktijk, bijvoorbeeld in het licht van de [Energietransitie](#)? Van gedachten wisselen over hoe we het in publieke organisaties echt werkbaar maken? Neem dan contact met ons op, zoek ons op tijdens [Koers 2018](#) of [meld je aan voor de bijeenkomst Publieke organisaties in het licht van de Energietransitie op woensdag 21 november](#).